

RAPPORT BESÖKSNÄRINGEN – EN INTEGRATIONSMOTOR

En beskrivning av nivån och utvecklingen av
utlandsfödda i besöksnäringen perioden 2000-2017

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning.....	4
Stark sysselsättningstillväxt i besöksnäringen.....	4
Mer än hälften av de nya jobben i besöksnäringen har gått till utlandsfödda	4
Låga trösklar in.....	4
Högst andel utlandsfödda	4
Tre av fem företagare	4
Var tredje anställd.....	4
Inledning.....	5
Besöksnäringen en integrationsmotor.....	7
Vana att introducera.....	7
Låga formella kompetenskrav	7
Utlandsfödda företagare	7
Bästa språngbrädan.....	7
Utveckling av utlandsfödda i besöksnäringen	8
Sysselsättningen för utlandsfödda ökade med 125 procent	8
Tre gånger snabbare sysselsättningstillväxt av utlandsfödda	9
Besöksnäringens betydelse för utlandsföddas sysselsättning ökar	10
Drygt 40 procent utlandsfödda i besöksnäringen	11
Utlandsfödda i olika näringar	13
Klart störst andel utlandsfödda i besöksnäringen	13
Besöksnäringen femte största näring för utlandsfödda.....	14
Utlandsfödda från hela världen.....	16
Sex av tio företagare utlandsfödda	16
Nästan fyra av tio anställda inom besöksnäringen är utlandsfödda.....	17
Bilaga 1 Definition Besöksnäringen.....	18
Bilaga 2 Den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken, RAMS (SCB)	19
Bilaga 3 Näringsgrenar.....	20
Bilaga 4 Företagare och anställd per land i besöksnäringen.....	21

FÖRORD

Ett av de bevisat bästa sätten för att människor ska bli integrerade i ett nytt land är att få dem i jobb. Och i besöksnäringen finns det gott om jobb, bara villkoren för att företagen ska kunna och våga anställa är tillräckligt bra. Med den här rapporten visar vi att besöksnäringen är den näring som erbjuder i särklass flest jobb till utlandsfödda i förhållande till sin storlek.

Drygt fyra av tio sysselsatta i besöksnäringen är födda i ett annat land. Det är dubbelt så stor andel som hos tvåan, Transport och magasinering. Dessutom är tre av fem företagare i näringen utlandsfödda. Av alla utlandsfödda som driver någon form av företag i Sverige är 15 procent verksamma i besöksnäringen. Andelen utlandsfödda i vår näring ökade stadigt mellan åren 2000 och 2017, till stor del tack vare den sänkta moms på mat på restaurang och de sänkta arbetsgivaravgifterna för unga.

Siffrorna talar sitt tydliga språk. Besöksnäringen är en integrationsmotor. Men för att den ska kunna fortsätta vara det krävs en kunskap och insikt hos dem som fattar de politiska besluten. Villkoren för vår näring bestäms till stor del av politiska beslut.

Ett viktigt skäl till att besöksnäringen har den stora andelen utlandsfödda är att vår näring har relativt låga trösklar in. Men de senaste åren har trösklarna blivit högre. Det beror till stor del på den tredubblade arbetsgivaravgiften för unga, som avsevärt har ökat kostnaderna för att anställa i vår näring. Våra medlemmar har fått en lönekostnadsökning på i snitt 3,5 procent, men för vissa företag har ökningen varit så hög som 13 procent. För våra medlemmar, vars högsta kostnadspost är arbetskraft, är detta ett hårt slag.

Alla kostnadsökningar drabbar hårt i en näring där marginalerna redan är små. Ju lägre marginaler, desto större risker med att anställa. Om vi ska klara av att vara en del av lösningen på integrationsutmaningen även i framtiden och dessutom öka takten krävs att villkoren blir bättre, inte sämre. Det måste bli billigare att anställa och enklare att driva företag.

Ju fler människor Visitas medlemmar kan ge en fot in på arbetsmarknaden och möjligheten till det första jobbet, desto fler kan också få sitt andra jobb. För individen finns då chansen till en livslång och spännande karriär i en näring med i det närmaste oändligt med möjligheter. Och när fler människor får sysselsättning tjänar hela samhället på det.

Jonas Siljhammar, vd, Visita

SAMMANFATTNING

Stark sysselsättningstillväxt i besöksnäringen

Besöksnäringen växer mycket snabbt. De senaste 17 åren, det vill säga 2000-2017, har antalet sysselsatta ökat med 64 procent. Det ska jämföras med den övriga arbetsmarknaden som växte med 21 procent under samma period. I absoluta tal har antalet sysselsatta i besöksnäringen ökat med 66 000 personer. Sysselsatta är summan av företagare och anställda.

Mer än hälften av de nya jobben i besöksnäringen har gått till utlandsfödda

Samtidigt som besöksnäringen växer ökar andelen utlandsfödda i näringen. 63 procent av jobben som har tillkommit i näringen innehas av utlandsfödda. I början av perioden var en fjärdedel av alla sysselsatta i näringen utlandsfödda. Den andelen har nu ökat till fyra av tio.

Låga trösklar in

Åtta procent av alla utlandsfödda som arbetar i Sverige finns i besöksnäringen, jämfört med 2,5 procent av de svenskfödda. En av förklaringarna till att andelen utlandsfödda ökar i besöksnäringen är att de ökar i befolkningen i stort. Samtidigt har besöksnäringen också lägre trösklar in än många andra näringar. Det ställs för många av jobben i besöksnäringen inga egentliga krav på utbildning och erfarenhet för att få dem. Totalt står besöksnäringen för 3,4 procent av de sysselsatta på hela den svenska arbetsmarknaden.

Högst andel utlandsfödda

Besöksnäringen är den näring som har högst andel utlandsfödda av alla näringar i Sverige. Andelen 41 procent ska jämföras med näringen transport och magasinering, som har näst högst andel med 22 procent. Tillverkningsindustrin har 15 procent utlandsfödda och handeln 14 procent.

Tre av fem företagare

Sex företagare av tio i besöksnäringen är utlandsfödda. Det är en ökning med sju procentenheter sedan år 2000. Av dessa är 96 procent födda i antingen Asien eller Europa (exklusive Sverige). Av samtliga utlandsfödda företagare på den svenska arbetsmarknaden 2017 är 15 procent verksamma i besöksnäringen. Av företagare födda i Asien är nästan en fjärdedel verksamma i besöksnäringen.

Var tredje anställd

38 procent av de anställda i besöksnäringen är utlandsfödda. Det är en ökning med 15 procentenheter sedan år 2000. Drygt fyra av fem är födda i Asien eller Europa (exklusive Sverige). Drygt sju procent av alla utlandsfödda som är anställda i Sverige jobbar i besöksnäringen. Det är en ökning med runt 30 procent sedan år 2000.

INLEDNING

Besöksnäringen¹ har haft en mycket stark tillväxt under 2000-talet. Antalet sysselsatta har ökat med 66 000 perioden 2000-2017². Orsakerna till detta är flera. Resandet ökar globalt, vilket leder till att fler och fler människor kommer till Sverige antingen i sitt arbete eller som privata turister. Även inom landet ökar resandet snabbt och hushållen spenderar dessutom en allt större del av sina matutgifter på restauranger.

Sedan 2008 har tillväxten i sysselsättning varit starkare. Det hänger samma med att alliansregeringen såg besöksnäringens viktiga roll som jobbskapare för personer med svag utbildnings- och erfarenhetsbakgrund. För en stor del av jobben i näringen är förkunskaper inte något krav och introduktion och utbildning sker normalt på arbetsplatsen. Alliansregeringen genomförde därför under sina två mandatperioder flera viktiga reformer för att stimulera sysselsättningen, inte minst i besöksnäringen. Dels sänkte de arbetsgivaravgifterna för unga i flera steg, dels jämställde de moms på mat serverad på restaurang med moms på livsmedel handlade i butik. Resultatet blev att besöksnäringen under perioden 2007-2017 ökade sitt bidrag till den totala sysselsättningstillväxten till 8,0 procent jämfört med 7 procent perioden 2000-2008.

Trots att sysselsättningen ökar och arbetslösheten sjunker på svensk arbetsmarknad finns det problem. Ett är den tudelade arbetsmarknaden. Bland inrikes födda råder idag i stort sett full sysselsättning. Bland grupper av utlandsfödda är situationen däremot betydligt mer bekymmersam. Arbetslösheten bland utrikesfödda med som högst förgymnasial utbildning ligger för närvarande på drygt 30 procent och prognosen är att den kommer att fortsätta att öka. Inflödet av nyanlända med kort utbildning ökar, vilket riskerar att leda till ett ökat antal arbetslösa med långa tider utan arbete.

Besöksnäringen är mycket viktig för sysselsättningen för utlandsfödda i Sverige, både som företagare och anställda. Besöksnäringen kan erbjuda många jobb där det inte ställs några formella krav på utbildning och/eller erfarenhet. Till exempel utgörs nästan 50 procent av jobben i hotell- och restaurangnäringen av yrkesgrupperna köks-/restaurangbiträden och städare. Den andelen har dessutom varit relativt konstant under 2000-talet, vilket innebär att nästan 50 procent av alla anställningar som har skapats i besöksnäringen under perioden är inom dessa yrkesgrupper.

För att få ut fler utlandsfödda med svag utbildningsbakgrund är det därför viktigt att företagen i besöksnäringen har de bästa förutsättningar för att växa. Den förra alliansregeringen genomförde som vi tidigare har nämnt ett antal reformer som skapade goda förutsättningar för besöksnäringen vilket ledde till att det skapades många jobb med låga trösklar i näringen. En stor andel av dessa jobb gick till personer som inte är födda i Sverige.

Under senare år har det fattats politiska beslut som tydligt försämrar förutsättningarna för besöksnäringen. Arbetsgivaravgifterna för unga har höjts i två steg från 10,21 procent till 31,42 procent under 2015 och 2016. Detta har inneburit en höjning av arbetskraftskostnaderna för företagen i besöksnäringen med sammanlagt 3,5 procent. Företag där alla anställda är unga har fått arbetskraftskostnaderna höjda med 13 procent. Från och med 2017 har näringslivets

¹ Med besöksnäringen avses i denna rapport SNI-koderna 55 – 56 se bilaga 1.

² Ökningen varierar lite beroende på källa. Enligt nationalräkenskaperna (SCB) har antalet sysselsatta ökat från 119 000 år 2000 till 203 000 år 2017, + 83 000. Enligt den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken (SCB), se Bilaga 2, har den ökat från 103 000 till 169 000, + 66 000. I den här rapporten används genomgående den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken (RAMS).

möjligheter att dra av kostnader för representation helt tagits bort, något som också påverkar näringen negativt. Enligt Finansdepartementets beräkningar har denna förändring ökat företagens kostnader med en miljard kronor. Detta kommer att bidra till en minskad restaurangkonsumention. Nu ligger dessutom olika förslag om höjd moms på restaurang och kommersiellt boende från olika politiska partier.

Syftet med den här rapporten är att visa hur betydelsefull besöksnäringen är för sysselsättningen bland utlandsfödda i Sverige och hur betydelsen ökat under 2000-talet. Vi kommer att visa både på nivån och utvecklingen av sysselsättningen för utlandsfödda i besöksnäringen perioden 2000-2017. Inledningsvis kommer vi också att lyfta fram några förklaringar till varför Besöksnäringen är en så viktig sysselsättningskapare för utlandsfödda på den svenska arbetsmarknaden.

Rapporten disponeras på följande sätt. Först lyfts några faktorer bakom varför besöksnäringen är en så viktig sysselsättningskapare för utlandsfödda på den svenska arbetsmarknaden. Därefter jämförs i avsnitt två utvecklingen av utlandsfödda i besöksnäringen med utvecklingen av utlandsfödda på den övriga arbetsmarknaden under perioden 2000-2017. Dessutom görs jämförelsen mellan utvecklingen av utlandsfödda och svenskfödda i besöksnäringen under samma period. I avsnitt tre jämförs andelen utlandsfödda i olika näringar i Sverige. Dessutom jämförs hur stor del av de sysselsatta utlandsfödda som sysselsätts i de olika näringarna. I det sista avsnittet beskriver vi mer i detalj från vilka världsdelar de utlandsfödda företagarna och de utlandsfödda anställda i besöksnäringen kommer ifrån. Där visas också hur stor del av det totala antalet utlandsfödda företagare och anställda från olika världsdelar som återfinns i besöksnäringen.

BESÖKSNÄRINGEN EN INTEGRATIONSMOTOR

Ingen näring är bättre än besöksnäringen på att ta tillvara nyanländas kompetens och ge de en första fot in på den svenska arbetsmarknaden. Anledningen till det här är fler och arbetsmarknadens mekanismer är ofta komplexa men några kännetecken för besöksnäringen är värda att lyfta fram.

Vana att introducera

Besöksnäringen har alltid varit en näring för unga eller andra personer som får sitt första jobb. Företagen har en stor vana att introducera och välkomna personer till arbetslivet. Inom företagen finns kunskap och erfarenhet kring hur personer med liten eller ingen arbetslivserfarenhet ska introduceras till den svenska arbetsmarknaden och dess kultur. Dessutom finns en tradition av utbildning i mer formella yrkeskunskaper på arbetsplatserna. Det finns sedan lång tid rutiner och en kultur av att överföra kunskaper inom företagen. Den långa traditionen av att introducera till såväl den svenska arbetsmarknaden i allmänhet som mer specifika yrkeskunskaper gör att företagen är öppna för att anställa personer med svag eller ingen förankring på den svenska arbetsmarknaden.

Låga formella kompetenskrav

Besöksnäringen frågar vad du *vill* göra när andra frågar vad du *har* gjort. Individens driv och vilja att ge service är av helt avgörande betydelse inom besöksnäringen. Få formella krav på utbildning finns. Inom näringen finns en kultur av att se människors potential och vilja att utveckla sig, snarare än dess historia. Sammantaget är besöksnäringens företagare bra på att se nyanländas potential för att utveckla verksamheten.

Utlandsfödda företagare

Tre av fem företagare i besöksnäringen är utrikes födda. Studier³ visar att företag som har chefer från Afrika eller Asien anställer fler icke-västerländska invandrare än företag utan chefer från andra länder. Anledningen kan både vara att det finns ett nätverk inom grupperna och att chefer har en benägenhet att anställa personer med en liknande bakgrund som en själv.

Bästa språngbrädan

Besöksnäringen är inte bara bra på att välkomna nyanlända till jobb inom näringen utan också bra på att låta arbetstagaren utvecklas på jobbet. En studie på de största yrkena utan krav på formella kompetenser fann att ingen annan yrkesgrupp har större sannolikheten att gå från ett jobb med inga krav på formella kvalifikationer till ett mer kvalificerat arbete än köks- och restaurangbiträden⁴. Den goda möjligheten att utvecklas inom näringen och göra karriär får fler att stanna. På lång sikt och tillsammans med att utrikes födda chefer har större benägenhet att anställa utrikes födda skapar det en allt större andel utrikes födda i besöksnäringen.

³ Se t.ex. "Vilka företag bryter utanförskapet bland utrikes födda?", HUI research, 2018

⁴ "Olika vägar till jobb", Arbetsmarknadsekonomiska rådet, 2018

UTVECKLING AV UTLANDSFÖDDA I BESÖKSNÄRINGEN

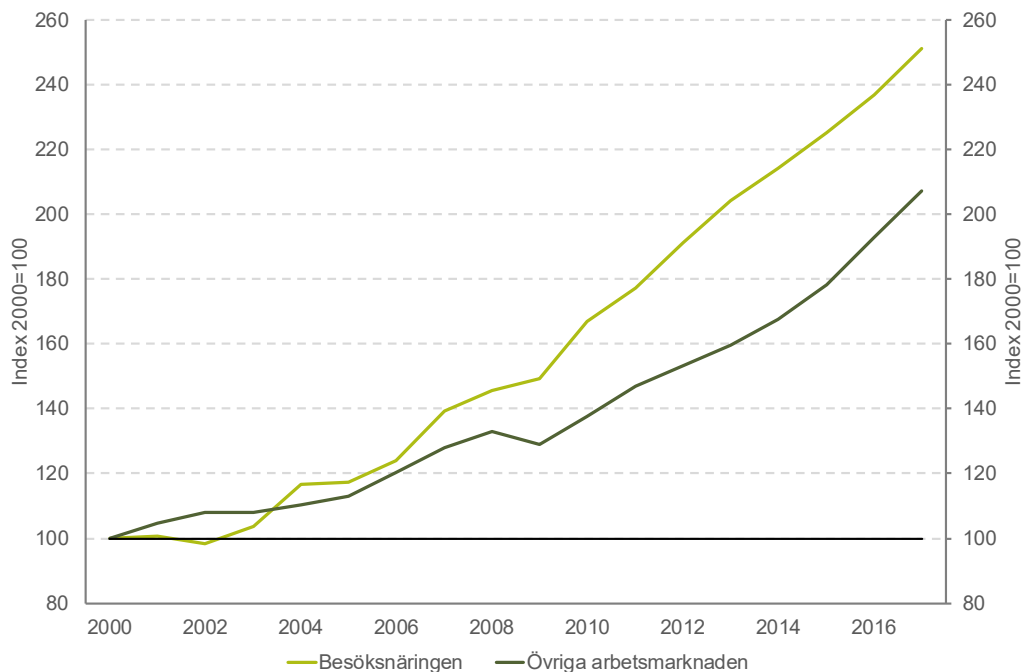
Sysselsättningen i den svenska ekonomin ökade med 860 000 under perioden 2000-2017. Utlandsfödda stod för drygt hälften av denna ökning, motsvarande 460 000 sysselsatta. Detta har lett till att andelen utlandsfödda av de sysselsatta på den svenska arbetsmarknaden ökade från tio procent till 18 procent under perioden. Den totala sysselsättningstillväxten var antalsmässigt något mindre per år under perioden 2000-2008 jämfört med perioden 2008-2016. Skillnaden mellan perioderna var dock att den första perioden stod de svenskfödda för 60 procent av ökningen i sysselsättning och under den andra perioden stod de utlandsfödda för drygt 60 procent av ökningen. Förklaringen till den starka tillväxten av sysselsättning bland utlandsfödda är att den gruppens andel av befolkningen ökat kraftigt under den aktuella perioden.

Sysselsättningstillväxten i besöksnäringen har varit procentuellt sett klart snabbare än i ekonomin totalt under perioden 2000-2017. Sysselsättningen i ekonomin växte med 21 procent under perioden medan tillväxten i besöksnäringen var hela 64 procent. Tillväxten i besöksnäringen var likartad perioden 2008-2017 jämfört med perioden 2000-2008. Av den totala sysselsättningstillväxten perioden 2000-2017 kom 62 procent under perioden 2008-2017. På den övriga arbetsmarknaden skedde 54 procent av sysselsättningstillväxten perioden 2008-2016. Att tillväxten var stark i besöksnäringen under den senare perioden beror till stor del på att alliansregeringen dels sänkte arbetsgivaravgifterna för unga, dels sänkte momsens på mat serverad på restaurang.

Sysselsättningen för utlandsfödda ökade med 125 procent

I diagram 1 visas utvecklingen av utlandsfödda i besöksnäringen respektive på den övriga arbetsmarknaden (hela arbetsmarknaden minus besöksnäringen) perioden 2000-2017. Som framgår av diagrammet har tillväxten varit högre i besöksnäringen än på den övriga arbetsmarknaden. Antal utlandsfödda sysselsatta i besöksnäringen har under perioden 2000-2016 ökat med 151 procent medan antalet ökat med 107 procent på den övriga arbetsmarknaden.

Diagram 1 Utveckling av utlandsfödda sysselsatt i besöksnäringen och på den övriga arbetsmarknaden perioden 2000-2017

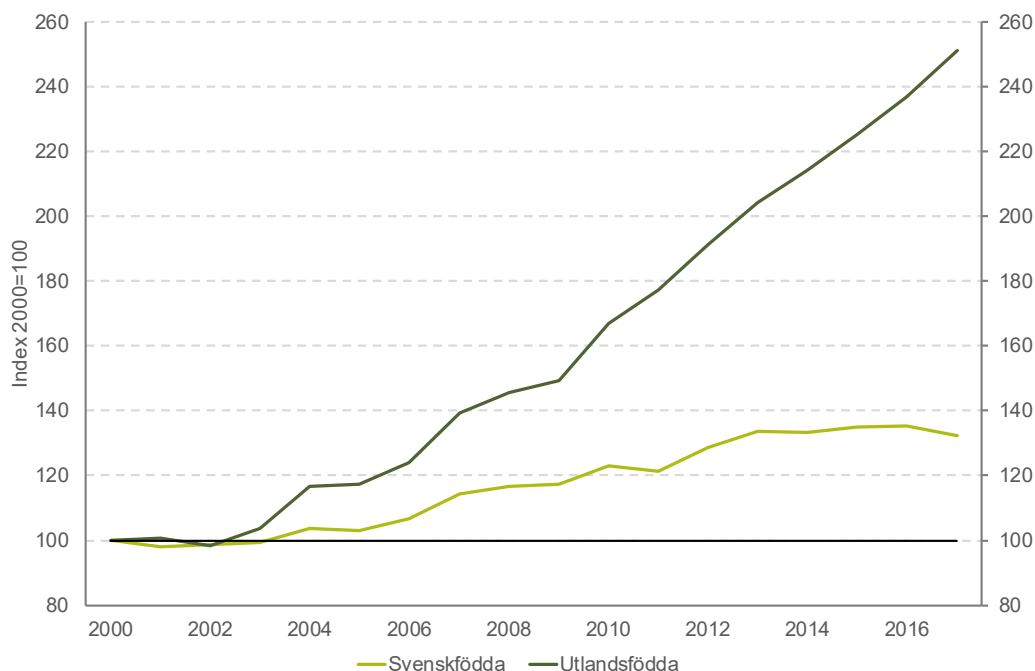

Källa: Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (SCB), bearbetning Visita

Tre gånger snabbare sysselsättningstillväxt av utlandsfödda

I diagram 2 jämför vi tillväxten av sysselsatta i besöksnäringen för dels svenskfödda och dels utlandsfödda under perioden 2000-2017. Tillväxten av de utlandsfödda var under perioden nästan fem gånger snabbare än för svenskfödda. Trots att de svenskfödda i början av perioden var en betydligt större andel av de sysselsatta så stod de utlandsfödda för 63 procent av den totala sysselsättningstillväxten under perioden. För utlandsfödda var tillväxten snabbare under perioden 2008-2017 jämfört med 2000-2008 medan det motsatta gällde för svenskfödda. 70 procent av tillväxten av utlandsfödda skedde under perioden 2008-2017.

Diagram 2 Utveckling av svenskfödda och utlandsfödda sysselsatta i besöksnäringen perioden 2000-2017

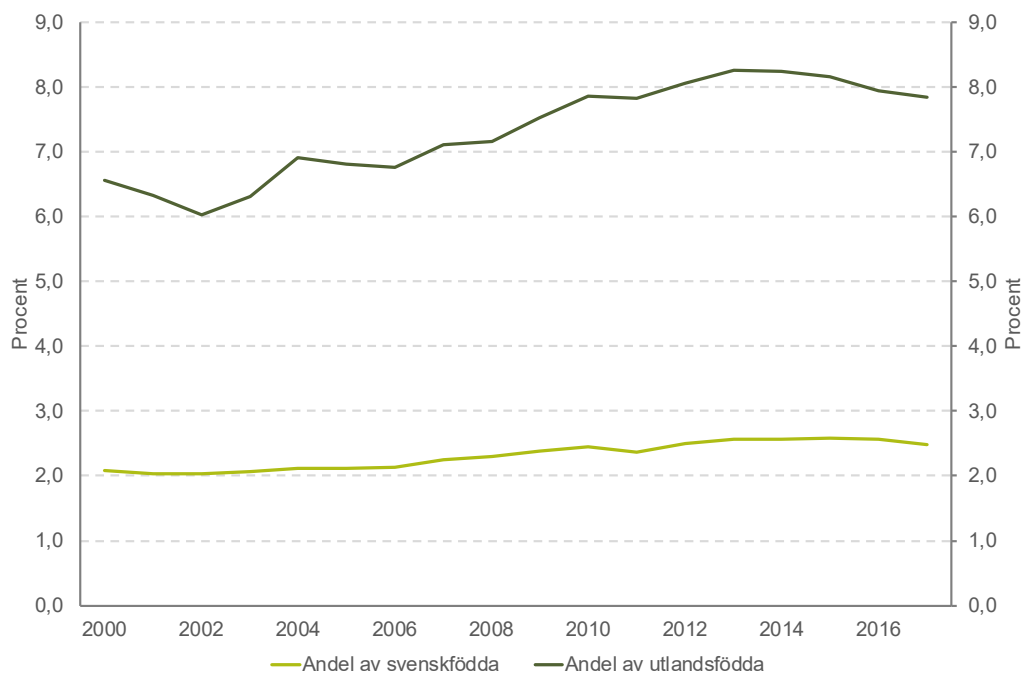
Källa: Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (SCB), bearbetning Visita

Besöksnäringens betydelse för utlandsföddas sysselsättning ökar

I diagram 3 visar vi hur antalet svenskfödda och utlandsfödda i besöksnäringen utvecklats som andel av den totala sysselsättningen på den svenska arbetsmarknaden under perioden 2000-2017. Det framgår tydligt är det är en klart större andel av de utlandsfödda som jobbar besöksnäringen jämfört med andelen av de svenskfödda.

Som vi visade i diagram 1 så har den procentuella ökningen av utlandsfödda sysselsatta i besöksnäringen varit procentuellt större än på den övriga arbetsmarknaden under perioden 2000-2017. Detta leder till det som visas i diagram 3, nämligen att andelen av de sysselsatta utlandsfödda på arbetsmarknaden som arbetar i besöksnäringen ökat under perioden. År 2000 var 6,6 procent av de utlandsfödda som var sysselsatta på den svenska arbetsmarknaden verksamma i besöksnäringen. Till år 2008 hade andelen ökat till 7,2 procent och sedan ökat ytterligare och låg 2017 på 7,9 procent. Även svenskfödda som arbetar i besöksnäringen har ökat som andel av samtliga svenskfödda på arbetsmarknaden. Andelen var 2,1 procent år 2000 och 2017 var andelen 2,5 procent.

Diagram 3 Antalet utlandsfödda och svenskfödda i besöksnäringen i förhållande det totala antalet utlandsfödda respektive svenskfödda på arbetsmarknaden perioden 2000-2017

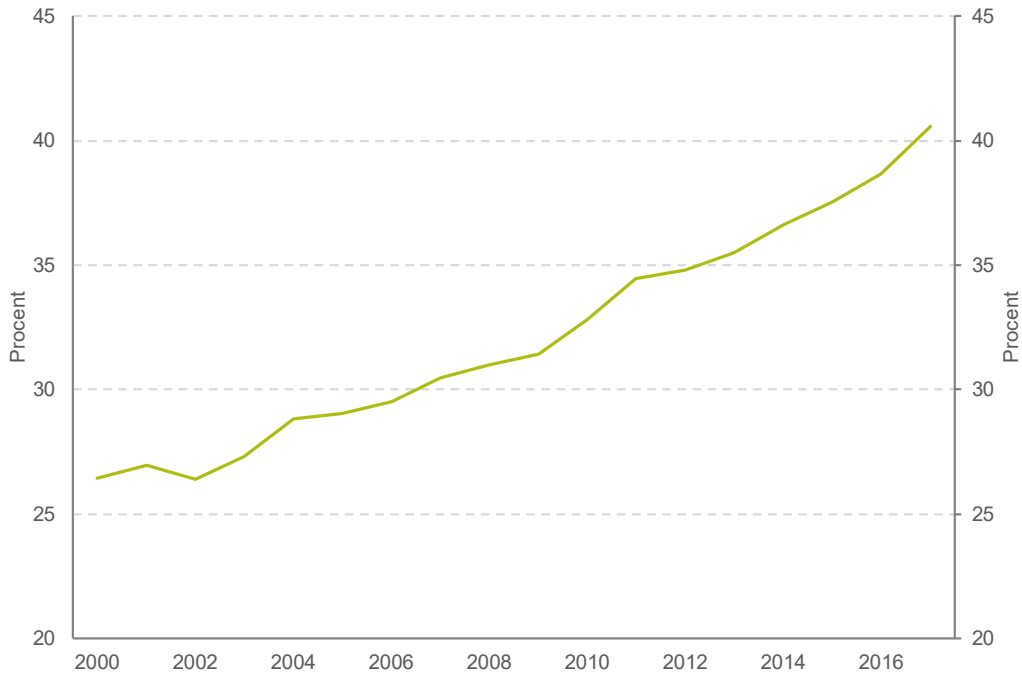
Källa: Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (SCB), bearbetning Visita

Drygt 40 procent utlandsfödda i besöksnäringen

Som vi visade i diagram 2 har den procentuella ökningen av utlandsfödda i besöksnäringen varit betydligt större än för svenskfödda under 2000-talet. Det har lett till att andelen utlandsfödda av de sysselsatta i besöksnäringen ökat kraftigt. I diagram 4 visar vi utvecklingen av andelen utlandsfödda av samtliga sysselsatta i besöksnäringen perioden 2000-2017. År 2000 var 26 procent av de sysselsatta i besöksnäringen utlandsfödda. Till år 2008 hade andelen ökat till 31 procent och år 2017 var andelen uppe på 41 procent. Drygt fyra av tio sysselsatta i besöksnäringen är alltså utlandsfödda.

Om vi delar upp de sysselsatta i företagare och anställda visar sig en intressant bild. Av de anställda utgjorde de utlandsfödda år 2017 38 procent, en ökning från 23 procent år 2000. Av företagarna var de utlandsfödda i majoritet år 2000 med 54 procent. Andelen har ökat till 61 procent år 2017. Detta kommer att beskrivas mer ingående i avsnitt tre i rapporten.

Diagram 4 Utveckling av antalet sysselsatta utlandsfödda i besöksnäringen som andel av det totala antalet sysselsatta i besöksnäringen 2000-2017

Källa: Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (SCB), bearbetning Visita

UTLANDSFÖDDA I OLIKA NÄRINGAR

Som vi beskrev i föregående avsnitt har antalet utlandsfödda ökat snabbt i besöksnäringen under 2000-talet. Tillväxten har dessutom varit starkare än på den övriga arbetsmarknaden totalt. I följande avsnitt ska vi studera frågan ur ett annat perspektiv. Vi kommer att jämföra utlandsfödda i besöksnäringen med utlandsfödda i de andra näringarna i Sverige.

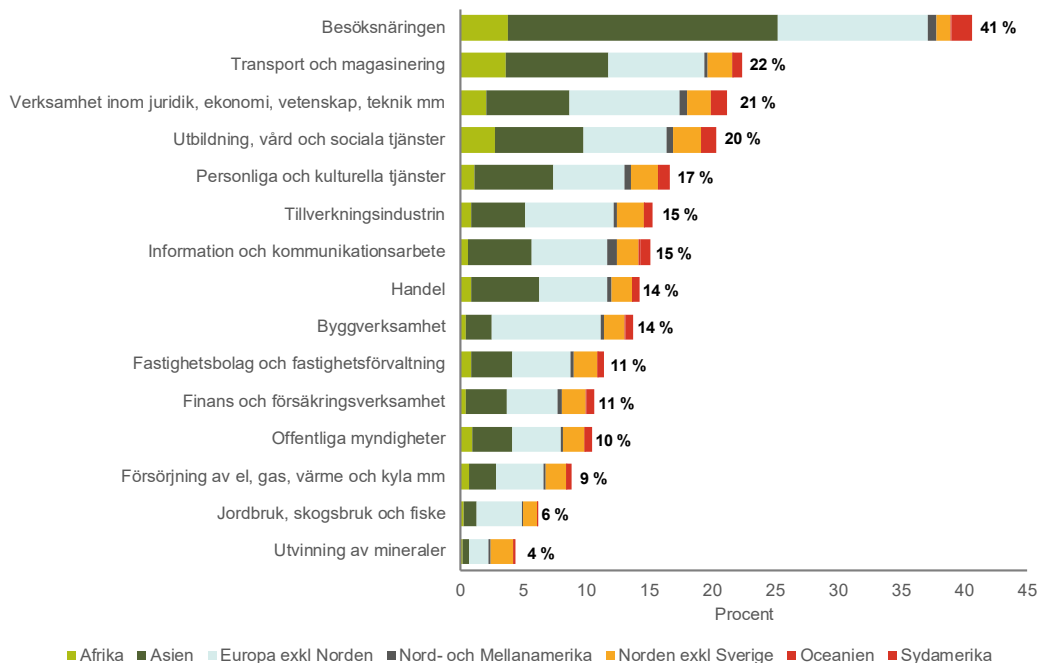
Vi gör två olika jämförelser. För det första jämför vi hur stor del av de sysselsatta i olika näringar som är utlandsfödda. Den jämförelsen gör vi dessutom utifrån vilka olika världsdelar de utlandsfödda kommer ifrån. För det andra jämför vi hur stor del av de utlandsfödda sysselsatta som finns i respektive näring. Även om andelen utlandsfödda som är sysselsatta i en enskild näring kan vara stort kan ju andelen av samtliga utlandsfödda som näringen sysselsätter vara liten, beroende på att näringen i sig är förhållandevis liten.

Klart störst andel utlandsfödda i besöksnäringen

I diagram fem nedan visas andelen utlandsfödda av det totala antalet sysselsatta i olika näringar⁵ i Sverige. Som framgår av diagrammet är andelen utlandsfödda klart störst i besöksnäringen, med en andel på 41 procent. Det är nästan dubbelt så stor andel som den näring med näst störst andel, transport och magasinering. Där är andelen 22 procent. I de olika näringarna kan finnas inslag av verksamhet som bedrivs i offentlig regi. Inom exempelvis näringen utbildning, vård och social omsorg bedrivs en stor del i offentlig regi och där uppgick andelen utlandsfödda 2017 till 20 procent. I tillverkningsindustrin och handeln är andelarna utlandsfödda 15 procent respektive 14 procent. Sett till födda i de olika världsdelarna står besöksnäringen ut från mängden avseende personer födda i Asien: andelen är 21 procent av de sysselsatta i besöksnäringen, vilket nästan motsvarar 2,5 gånger så stor andel som den näring med näst störst andel, transport och magasinering, med åtta procent.

⁵ Se bilaga 2 vilka SNI-koder som ingår i de olika näringarna.

Diagram 5 Andelen av de sysselsatta i olika näringar som är utlandsfödda 2017

Källa: Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (SCB), bearbetning Visita

Besöksnäringen femte största näring för utlandsfödda

Nästa fråga vi ska titta på är hur stor del av det totala antalet utlandsfödda sysselsatta som är sysselsatta i olika näringar. Eftersom det totala antalet sysselsatta i de olika näringarna skiljer sig kraftigt åt behöver inte andelen av de sysselsatta som är utlandsfödda i en specifik näring säga så mycket om hur stor del av det totala antalet sysselsatta utlandsfödda som finns i den näringen.

I diagram sex nedan redovisar vi hur stor andel av sysselsättningen bland utlandsfödda som olika näringar bidrar med. Som vi visade i diagram fem så var drygt 40 procent av de sysselsatta i besöksnäringen utlandsfödda 2017. Av det totala antalet utlandsfödda sysselsatta bidrog besöksnäringen med åtta procent. Att andelen inte är större beror förstås på att besöksnäringen står för en ganska liten del av den totala sysselsättningen på den svenska arbetsmarknaden, 3,4 procent år 2017.

Av samtliga näringar så sysselsattes klart flest utlandsfödda inom näringen utbildning, vård och sociala tjänster, nästan 275 000 motsvarande 32 procent. Det betyder att fyra gånger fler utlandsfödda jobbar i den näringen jämfört med besöksnäringen. Totalt sysselsatte den näringen dock drygt 1,3 miljoner personer 2017, vilket var åtta gånger fler än besöksnäringen. Av det följer att det var mer än tio gånger fler svenskfödda som jobbade i den näringen jämfört med besöksnäringen.

Fyra näringar bidrog med en större andel än besöksnäringen, bland annat tillverkningsindustrin och handeln.

Diagram 6 Andelen av utlandsfödda sysselsatta i olika näringar 2017

Källa: Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (SCB), bearbetning Visita

UTLANDSFÖDDA FRÅN HELA VÄRLDEN

I detta sista avsnitt ska vi mer detaljerat beskriva de utlandsfödda i besöksnäringen. Vi kommer dels att titta på var de utlandsfödda företagarna i besöksnäringen kommer ifrån, dels var de utlandsfödda anställda kommer ifrån. Vi kommer dessutom titta på hur stor andel av de företagare och anställda från olika delar av världen som jobbar i besöksnäringen är av samtliga företagare och anställda från olika delar av världen.

Sex av tio företagare utlandsfödda

I tabell 1 redovisar vi i vilka världsdelar företagarna i besöksnäringen verksamma år 2017 är födda. Dessutom redovisar vi hur stor andel av de utlandsfödda företagarna, på den svenska arbetsmarknaden totalt, som företagarna i besöksnäringen utgjorde. Drygt 60 procent av företagare i besöksnäringen år 2017 var födda utomlands. Det innebär att sex av tio företagare i besöksnäringen är utlandsfödda och det är en ökning från 54 procent år 2000. Dessa utgör tillsammans 15 procent av samtliga utlandsfödda företagare på hela arbetsmarknaden. De svenskfödda företagarna i besöksnäringen utgjorde samtidigt knappt två procent av de svenskfödda företagarna på hela arbetsmarknaden. Totalt sett stod besöksnäringen för 4,0 procent av samtliga företagare (både svenskfödda och utlandsfödda) på den svenska arbetsmarknaden.

34 procent av företagarna i besöksnäringen är födda i Asien. Drygt 40 procenten av dessa är födda i Turkiet (se Bilaga 4 tabell 3). Var fjärde företagare i besöksnäringen föddes i Europa (utanför Sverige). Förutom Turkiet är besöksnäringen den näring som är mest populär att driva företag i för personer födda i Bangladesh, Kina och Vietnam. Inom dessa grupper driver mer än 50 procent (47 procent för Kina) av företagarna sina företag inom just besöksnäringen (se Bilaga 4 tabell 3).

Tabell 1 Andelen (%) av företagarna i besöksnäringen som är födda i olika länder samt hur stor andel dessa företagare utgör av samtliga företagare från dessa länder på arbetsmarknaden totalt 2017

	Andel av företagarna i besöksnäringen	Andelen av totalt antal företagare födda i samma land/världsdel
Sverige	39,4	1,8
Asien	34,1	23,4
Europa	24,1	10,7
Afrika	1,2	7,7
Sydamerika	0,7	5,5
Nordamerika	0,3	3,0
Oceanien	0,1	3,8
Okänt	0,0	11,5
Utlandsfödda totalt	60,6	14,7
Totalt	100	3,9

Källa: Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (SCB), bearbetning Visita

Nästan fyra av tio anställda inom besöksnäringen är utlandsfödda

Av de anställda i besöksnäringen utgjorde de utlandsfödda 38 procent år 2017. Det är en ökning från 22 procent år 2000. Nästan fyra av tio anställda i besöksnäringen är alltså utlandsfödda. Bland dessa var 20 procentenheter födda i Asien. En femtedel av de anställda i besöksnäringen kommer alltså från Asien. Av samtliga anställda på svensk arbetsmarknad som är födda i Asien arbetar elva procent i besöksnäringen. Efter de födda i Asien utgör de anställda från Europa (utanför Sverige) en stor grupp, nästan tolv procent 2017.

Totalt sett var 3,4 procent av samtliga anställda på svensk arbetsmarknad verksamma i besöksnäringen år 2017. Av alla anställda som var inrikes födda jobbade en lägre andel, 2,6 procent, i företag inom besöksnäringen. Av samtliga anställda på svensk arbetsmarknad som var födda utomlands återfanns 7,2 procent i besöksnäringen. Som utlandsfödd på den svenska arbetsmarknaden är det alltså betydligt vanligare att arbeta inom besöksnäringen än för de som är födda i Sverige.

Tabell 2 Andelen (%) av de anställda i besöksnäringen som är födda i olika länder samt hur stor andel dessa anställda utgör av samtliga anställda från dessa länder på arbetsmarknaden totalt 2017

	Andel av de anställda i besöksnäringen	Andelen av totalt antal anställda födda i samma land/världsdel
Sverige	61,8	2,6
Asien	19,8	11,1
Europa	11,7	4,6
Afrika	4,1	7,5
Sydamerika	1,7	6,1
Nordamerika	0,7	5,9
Oceanien	0,1	7,2
Okänt	0,0	9,5
Utlandsfödda totalt	38,2	7,2
Totalt	100	3,4

Källa: Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (SCB), bearbetning Visita

BILAGA 1 DEFINITION BESÖKSNÄRINGEN

SNI-koderna 55-56

55101	Hotellverksamhet med restaurangrörelse
55102	Drift av konferensanläggningar
55103	Hotellverksamhet utan restaurangrörelse
55201	Vandrarhemsverksamhet
55202	Stugbyverksamhet med mera.
55300	Campingplatsverksamhet
55900	Annan logiverksamhet
56100	Restaurangverksamhet
56210	Cateringverksamhet vid enskilda evenemang
56291	Drift av personalmatsalar
56292	Centralköksverksamhet för sjukhus
56293	Centralköksverksamhet för skolor, omsorgs- och andra institutioner
56294	Cateringverksamhet för transportsektorn
56299	Övrig cateringverksamhet
56300	Barverksamhet

BILAGA 2 DEN REGISTERBASERADE ARBETSMARKNADSSTATISTIKEN, RAMS (SCB)

SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS) är en årlig, totalräknad statistik som primärt är baserad på arbetsgivarnas kontrolluppgifter för anställda samt standardiserade räkenskapsutdrag från egna företagare. I gruppen företagare ingår även fåmansaktiedelägare. Populationen utgörs av alla personer som var folkbokförda i Sverige den 31 december respektive år. Antal verksamma i olika grupper av befolkningen redovisas med november månad som referensperiod.

BILAGA 3 NÄRINGSGRENNAR

Näringsgrenar (SNI 2007)

A01-03 jordbruk, skogsbruk och fiske

B05-09 utvinning av mineraler

C10-33 tillverkningsindustrin

D35-39 försörjning av el, gas, värme och kyla mm

F41-43 byggverksamhet

G45-47 handel

H49-53 transport och magasinering

I55-56 hotell och restaurang

J58-63 information och kommunikationsarbete

K64-66 finans och försäkringsverksamhet

L68 Fastighetsbolag och fastighetsförvaltning

M69-N82 verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap, teknik mm

R85-Q88 utbildning, vård och sociala tjänster

R90-T98 personliga och kulturella tjänster

Y012 offentliga myndigheter

BILAGA 4 FÖRETAGARE OCH ANSTÄLLD PER LAND I BESÖKSNÄRINGEN

Tabell 3 Andelen (%) av de företagen i hotell- och restaurangbranschen som är födda i olika länder (20 största grupperna) samt hur stor andel dessa företagare utgör av samtliga företagare från dessa länder på arbetsmarknaden totalt 2017

	Andel av företagarna i besöksnäringen	Andelen av totalt antal företagare födda i samma land/världsdel
Sverige	39,4	1,8
Turkiet	14,1	57,2
Irak	7,9	22,0
Syrien	4,7	27,7
Kina	3,9	46,5
Libanon	3,5	27,9
Iran	3,4	13,7
Thailand	2,6	21,6
Jugoslavien	2,1	15,4
Vietnam	2,0	42,1
Bangladesh	0,9	52,5
Storbritannien & Nordirland	0,8	8,0
Afghanistan	0,8	24,1
Bosnien-Hercegovina	0,8	8,5
Tyskland	0,7	5,4
Indien	0,7	17,0
Vietnam	0,7	57,8
Nederländerna	0,6	11,4
Grekland	0,6	15,4
Polen	0,6	1,6
Utlandsfödda total	60,6	14,7
Totalt		3,9

Källa: Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (SCB), bearbetning Visita

Tabell 4 Andelen (%) av de anställda i hotell- och restaurangbranschen som är födda i olika länder (20 största grupperna) samt hur stor andel dessa anställda utgör av samtliga anställda från dessa länder på arbetsmarknaden totalt 2017

	Andel av anställda i besöksnäringen	Andelen av totalt antal anställda födda i samma land/världsdel
Sverige	61,8	2,6
Syrien	3,7	16,1
Turkiet	3,1	20,8
Thailand	2,9	20,5
Irak	2,7	6,7
Kina	1,8	23,2
Vietnam	1,1	22,6
Iran	1,1	4,3
Polen	1,1	3,6
Afghanistan	0,9	9,0
Bangladesh	0,9	30,1
Eritrea	0,9	9,7
Filipinerna	0,7	13,8
Libanon	0,7	8,6
Mongoliet	0,6	48,3
Jugoslavien	0,6	2,6
Chile	0,6	5,1
Bosnien-Hercegovina	0,6	2,3
Finland	0,5	1,6
Storbritannien & Nordirland	0,5	6,1
Utlandsfödda total	38,2	7,2
Totalt		3,4

Källa: Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (SCB), bearbetning Visita

VISITA

SVENSK BESÖKSNÄRING

visita.se

Box 3546, 103 69 Stockholm, Telefon +46 8 762 74 00 | Box 404, 401 26 Göteborg, Telefon +46 31 62 94 00

Box 186, 201 21 MALMÖ, Telefon +46 40 35 25 00 | Pedagogens väg 2, 831 40 Östersund, Telefon +46 63 14 10 99